

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:		Főszerkesztő:	Megjelenik minden szombaton.
1 évre	100 L.	GYALLAY DOMOKOS	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Str. Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 5. szám
6 hónapra	50 L.	Szerkesztő:	
3 hónapra	30 L.	PETRES KÁLMÁN	
1 szám ára	2 L.		

Kilencven esztendő.

Ferencz József jubileumi ünnepére.

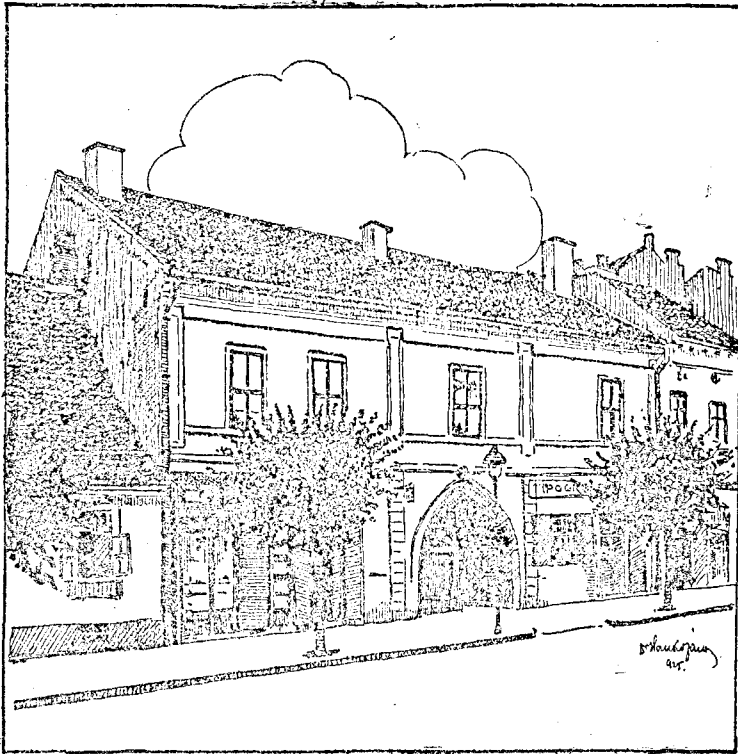
leg elgondolni
ok idő. Átélni
perfeletti. Szaka-
an lelki munká-
eltölteni, külö-
isten adomány.
történelmi viszony-
an is egy hosszú
szak. Alatta né-
támadnak és
résznek, trónok
elkcednek és sü-
tnek, eszmék in-
nak diadalmas
a és élük túl ma-
kat, mint a meg-
t moha. Lelki
mlatokat meg-
tóknek hitt és
betett intézmé-
eket szül és nyel
a mindig győze-
mes idő. Embe-
g tekintve pedig
szármalyja földi
tényeinket. Távo-
a nem érnek el
ünk, nem hat-
el számításaink.
den várakozá-
nak határt szab
t, avagy 80 esz-
tő. Még a biblia
ben jelöli meg
életünk végét.

unitáriusok püspö-
ke 1925. aug. 9-én
születése 90-ik év-
fordulóját ünne-
pelte.

Álljunk meg ez
évfordulónál. Hi-
szen az a kilencven
év is érdemes, hogy
határvövényél meg-
állva, elmélkedjünk
fölötte. De az ma-
gában véve mégis
csak keret. Igazi
értéket neki az élet
ad, amely azt betöl-
tötte. Amint az a
kilencven esztendő
kiemelkedik az em-
beri élet átlagos ha-
táraiból: úgy emel-
kedik ki a Ferencz
József történelmi
egyénisége is a kö-
zönséges emberek
közül. Élete az uni-
tárius egyház 360
éves multjának ép-
pen egy negyedét
teszi ki. Ez alatt az
idő alatt sok min-
dent megért az egy-
ház. Jutott a hala-
dásból, a fejlődés-
ből és a sikerekből,

csak egyes | különös kegyeltjeinek jut osztály- | de jutotta megpróbáltatásokból és a
részébe. És Ferencz József, az | szenvedésekből is. És Ferencz Jó-

Az unitárius püspöki lakás, Kolozsvár egyik legrégebb háza.

zsef 20 éves kora óta, amikor a kolozsvári egyházközség lelkésze lett, az egyház történelmi eseményeinek a középpontjába került. Negyvenkilenc évi püspöksége óta pedig ő a lelke a sikerek és az előhaladás elsősorban az ő keblét dagasztják, de a csapás és a teher is elsősorban az ő szívét nyomja. Ő lelkében átélte az egyház egész történelmi életét.

Nem lehet célunk itt vallási és egyházi tevékenységének a méltatása. Azonban Erdélyben az unitárius egyház története szoros kapcsolatban volt és van a magyarság történetével. Egy szomorú eset tanúságaképpen még azt is kimondotta az unitárius egyház, hogy csak magyar a püspököt választ. Igen, mert a magyarság és az unitárius vallás elválaszthatatlanok. Ez a szoros kapcsolat tette az unitárius szászokat és a szociniánus lengyeleket magyarokká. Amidőn az unitarizmus léteért küzdött a multban, ugyanakkor a magyarság erősödéséhez is táplálékot szolgáltatott. Jövendő fejlődése is a magyarság fejlődését jelenti. Viszont a magyarság jövője biztosítja az unitárius egyház jövőjét is ezen a földön. Ez a történelmi öntudat van kifejlődve a Ferencz József lelkében. Ez

teszi őtet *nem csupán az unitárius egyház, hanem az erdélyrészi magyarság kiemelkedő vezéralakjává.*

Az unitárius egyház néhány évet leszámítva, mindig kisebbségi egyház volt Erdélyben. Mindig kétféle harcot kellett folytatnia. Egyet befelé, a belső építés terén. Egyet kifelé, a külső támadások kivédésére. *Ez a sors lett most az egész magyarság sorsa.* Ferencz Józsefben a hosszas kisebbségi sors átélése mintegy kijegecsítette ezt a kettős lelki tevékenységet s ez teszi másfelől őtet ma az erdélyi magyarság egyik erős oszlopává.

A mult történelmi levegőjében kialakult és megedződött ezen belső hivatástól indítva, talán nincsen senki ez országban, aki nagyobb tiszteletben részesítené az alkotmányt és törvényes intézkedéseket, mint ő. De viszont nincsen senki, aki jobban elítelné a törvényellenes intézkedéseket, mint ő. *Amilyen féltékenyen öröködi afölött, hogy a román államnak tett hűségesküjét semmi-
ben meg ne sértse, éppen olyan éber gonddal vigyáz arra, hogy magyarságunk s ennek biztosítására iskoláink és templomaink sértetlenül megmaradjanak.* Egy élő

lelkiismeret, amelyet sem elhallgattatni, sem félrevezetni nem lehet. Azt írja közelebbről megjelent emlékeiben, hogy már éves korában az 1848. évi szabadságharc mozgalmaiban katonai gyakorlatra tanította szülőfalujában a magyar gyermekeket. Most kilencven éves korában megtanulhatjuk tőle a szellemi erkölcsi fegyverek forogtatását a vényes jogaink biztosítására. Mivel a fejszecsapásoktól megkímélő százados tölgy az izmosodó talajok között, úgy áll az Isten megáldott főpásztor az erdélyi magyarság között, most villámokat fogva, majd pedig az idő viharai ellen oltalmat nyújtva. Többi épületek közül kiemelkedő a viharedzett templom, amelyből igazság, a megértés, a testvérség, a szeretet és a szabadság igéi áradnak szét. Pátriárkai alakja és egyénisége tisztelettel vetel. Születésének kilencven évfordulóján vele ünnepelt nem csupán családja és egyháza, hanem az egész erdélyi magyarságot a tengeren túl az angol-amerikai unitáriusok is. És különös kegyelméből nem megtört és elfáradt öreget ünnepelünk, hanem egy testi és lélekben még reménységgel néznek szeméink.

Vári Albert

Kisebbségi dolgok. Szeptemberben az Egyesült Államok fővárosában Washingtonban meg fogják tartani az interparlamentáris szövetség huszadik harmadik tanácskozását. Mint az előző bielen, ezen is a nemzeti kisebbségek jogainak biztosítása lesz a tárgyalás főanyaga. Törvényhozásunk szintén küldi oda képviselőit. Magyarország Apponyi Albert gróf fogja képviselni. Nehány hónappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy a Népszövetséghez beérkezett kisebbségi panaszok tárgyalásából meg fogják zárni a szomszédos államok. Most közölhetjük, hogyan áll valójában ez a dolog. Az ügy tárgyalásából bepanaszolt állam szomszédai minnek kizárva, csak a tárgyalást előkészítő bizottságban nem vehetnek részt a szomszéd államok, valamint a tagok, akik a panaszt tevő kisebbségekhez tartoznak. Maguknak a panaszoknak a tárgyalására azonban ezek a látározások nem vonatkoznak.

Élet — új erkölcs.

naponta hoz a posta hozzánk levelet, negyvenet-ötvenet is és már a borítékon, hogy a mi gazabb hiveink irták valameny- A nép gyermekei, kiknek ke- nehézzé tette a föld rögeinek munkálása — meg is látszik a borítékon — de szívüket felemelte, akiket megneemesítette — és ez meg látszik az írásukon.

Mincs nagyobb gyönyörűségünk a leveleknél. Egyre foko- zottabban örömmel bontogatjuk őket. A leveleket ajánl be az egyik, a levelet kér a másik — a leg- zabb gazdasági kérdésben, tör- zéses dologban, ezerféle apró- s-bajos dologban. Teszi va- gyonnyal a dolgos nép megis- téző barátjának kijáró őszinte- s-alommal s becsületes mun- kért való testvéri szeretettel, — ismételjük — legnagyobb, értékesebb jutalmunk.

Ad az azonban olykor a levelek között olyan is, ami szomorúságra ad. Nem, mintha ellenünk tá- rna! Ilyen levelet nem kapunk. Ilyen levelet nem kaphatunk. Hiszen min- digaz érzésünk, minden be- cses munkánk a mi népünké. Éppünk tudja és érzi azt. Ha- néha — hála legyen érte a- denhatónak: csak nagyon rit- — olyan levelet hoz a posta, mely saját vérünkbeli való elöl- tés hibája, erőszakossága ellen- tölünk védelmet.

Egy-e, nehéz elhinni, hogy a mostani nagyon súlyos, na- szomorú életünkben, mikor a szívvel, egy lélekkel kellene munkálkodnunk a magunk- nak kiépítésében, hogy ebben- zóban adjon test a mi tes- től, vér a mi vérünkbeli, aki- nek ellen használja fel ki- nagy nagy hatalmát? Pedig, ilyen, ha ritkán is esik meg. A rendeléséből új körülmé-

nyek közé, új életbe jutottunk. De ok lehet-e ez arra, hogy új erkölcsöt is plántáljunk lelkünkbe? Akkor, mikor régi országunkban a mi fajtánk kezében volt a ha- talom s a hivatalbeliek ősi magyar erkölcs szerint intézték dolgainkat, nagy megbecsültetés volt a falu birói székébe való megválasztás. Minden tisztet a községben a nép színe-java töltött be. És bizalom- mal fordult hozzájuk mindenki, mert tudta, hogy méltók a biza- lomra.

Most változtassunk az ősi ma- gyar erkölcsön, mikor alig van közülünk egy néhány ember, aki- nek törvényes hatalom van a ke- zében? Ma pusztítsuk el azt a megbecsülést, ami évszázadokon át volt jogos tulajdonunk? Ma, amikor kisebbségi sorsra ren- deltetve példát kell szolgáltatnunk a tisztességből, becsületből min- deneknek?

Hiszen igaz, ritka kivétel a hivatalos hatalom ilyen megcsu- folása. De ennek kivételkép sem szabad megtörténnie. Épen az élet megváltozása, az új élet kö- telez irtózatossá erővel a régi be- csületre, a régi erkölcsre.

És ezt értsék meg és cseleked- jék azok, akiket illet!

BELPOLITIKA

A községi választások. Az új köz- igazgatási törvény életbeléptetésével kapcsolatosan a közel jövőben meg fogják ejteni a községi és vármegyei képviselőtestületek választását. Ez a kérdés nyilvánvalóan nem politikai kér- dés. A képviselőtestületeknek nem fel- adata az országos politika intézése, sőt ebbe beleszólásuk sincs. Az pedig egy- általában nem pártkérdés, hogy a köz- ségek, városok és megyék saját érde- keit hogyan elégítik ki. Itt az a fontos, hogy ezek az érdekek minél jobban kielégíttessenek. Természetes, hogy a magyarságnak részt kell vennie ezek- ben a választásokban. Nem csupán a saját érdekében, hanem azért, mert je- lentékeny részét alkotja az erdélyi ré- szek törzslakosságának, amely az egyes vidékek helyzetét s érdekeit legjobban ismeri. Ezért a Magyar Párt is fog- lalkozott a községi választások kérdé- sével. Kifejezte azt a felfogását, hogy a választásokban részt kell venni, de kifejezte azt is, hogy ez a kérdés nem politikai kérdés és nem is szabad po- litikai kérdésként kezelni. Ellenben ösz- szekötötést kell keresni nemzetiségi, párt és osztály különbség nélkül az illető területek egész lakosságával s lehetőleg oly megállapodást lé esíteni, amely lehetővé teszi a magyarságnak arányos képviselést a közigazgatási életben. Természetesen ez a feladat is elsősorban a Magyar Párt vidéki ve- zetőire hárul, akik azonban kétségkívül óvakodni fognak a kérdésnek politikai színezetet adni.

A Duna Bizottság határozata. A nemzetközi kereskedelmi érdekek biz- tosítását célozza a békeszerződéseknél az a rendelkezése, amely a Dunán a ha- józást szabaddá tette s a Duna-Bizottság nemzetközi ellenőrzése alá helyezte. Ez ellenőrzés kiterjedt különösen a Duna-torkolatára s a torkolattól a galaci kikötőig terjedő vonalrészre. A Duna Bizottságnak azonban az volt a felfogása, hogy a galaci és brailai kikötőt is e két város közötti Duna- szakasz szintén az ő ellenőrzése alá tar- tozik. Ezt kormányunk nem ismerte el, miért is a kérdés döntés végett a Nép- szövetség közlekedési bizottsága elé került. Ez a bizottság a mi kormányunk felfogása ellen döntött, vagyis az em- litett két kikötőt a közöttük fekvő Duna-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirei (volt Mátyás Király-tér) 7.

Alaptőkéje: 25,000,000

Tartalékok: cca 24,200,000

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyula- fehérváron és Marosvásárhelyen. Affiliált intézetek: Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. Nagyenyed-Torda-Branyos Vármegyei Takarékpénztár R.-t. Torda-Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-t. Székelyudvarhely.

Áruraktárai a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, át- utalásokat teljesít. — Mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez. — Safe deposit! Engedélyezett devizahely!

Monffy István

Gazdasági gépgyár, vas- és rézöntőde Kolozsvár, Str. Avram Jancu (volt Piața) 60. szám. — Telefon: 85.

Több mint 50 éve fennáll; készíti és raktáron tart földművelési eszközöket: különböző fajtájú ekéket, taligákat, vashoronákat, szelelő rostát, kukorica morzsolókat, répa és szecs- kavágó gépeket, teljes malom és olajgyári berendezéseket és azok alkatrészeit, különböző közlőmű tengelyeket, gyújtás kenésű csapágyakat, sziljkerekeket és 5 HP benzínmotorokat. Javít szakszerűen garancia mellett gőz, benzín, szilvógáz és nyersolajmotorokat. Önt vas- ból és rézből mindenféle géprészeket és más öntvényeket ócska mlnta után vagy rajz szerint, *korokor* Megkeresésre költségvetéssel díjtalanul szolgál. *korokor*

szakasszal együtt a Duna-bizottság ellenőrzése alá helyezte. E meglepetést keltő döntéssel szemben külügyminiszterünk a Népszövetség teljesüléséhez fog folyamodni.

KÜLFÖLD

Miképpen akarják Németország háborus terveit megakadályozni? Erről a kérdéstről foly most a vita a nagyhatalmak között. A tulajdonképeni ellentét ebben a kérdésben nem annyira Németország és a legjobban érdekelt Franciaország, hanem Franciaország és Anglia között van. Az nyilván kitűnik az érdekelt államok magatartásából, hogy háborút egyikük sem akar. A háborus veszély kérdése az, ami nincs tisztázva közöttük. Németország feltétlenül biztosítja Franciaország keleti határait, de Lengyelország nyugati határait nem. Ebben a tekintetben Anglia is Németország oldalán áll, Franciaország azonban német-lengyel vita esetén is jogot formál ahhoz, hogy Németországot minden további nélkül megtámadhassa, míg Anglia ebben az esetben a Népszövetség segélyének igénybevételéhez ragaszkodik. Az ellentétes álláspontok kiegyenlítése még nem történt meg, azonban valószínű, hogy ez év őszén a Népszövetség szeptemberi tárgyalása után Brüsszelben újra tárgyalás alá kerül a kérdés, még pedig Németország képviselőjének bevonásával.

Különben a Ruhr-vidék kiürítése rendszeresen folyik s az angol közvélemény élénken követeli az angolok által megszállott Köln városának is kiürítését, mely tudvalevőleg a Ruhr-vidéken kívül esik.

A marokkói harcok. A marokkói harctéren jelenleg csend van. A bejelentett nagyszabású francia offenzíva nem indult meg s a rifkabilok is csendben vannak. Ebből arra következtetnek, hogy Abd el Krim újabb erős támadásra készül. Az bizonyos, hogy a természeti viszonyok neki kedveznek, mert a mostani vérforraló afrikai hőséget a francia csapatok nem bírják, míg az arabokat ez nem zavarja. A közel napokban híre járt, hogy Abd el Krim

békét köt. A feltételek szerint elismerné a marokkói szultán vallási felsőségét, a francia és spanyol kormányok pedig elismerik a rif állam közigazgatási függetlenségét s francia tisztek alatt külön rendőrséget engedélyeznek neki. A rif területek határait a Népszövetség állapítaná meg. Ezeket a feltételeket a franciák is, Abd el Krim is, tagadja.

Francia hivatalos körökben különben nagy a kedvellenység Anglia ellen, mert ez, állításuk szerint, bár megtehetné, *nem akadályozza meg a rifekhez való fegyverszállítást s így hozzájárul a háboru elnyújtásához.* A francia közvélemény előtt különben egyre népszerűtlenebb az egész háboru. A francia hagyományokkal ellenkezőnek tartják egy szabad nép leigázását.

Bulgár—görög háboru? Bulgáriában még mostanig sem szűntek meg a zavargások. A kommunisták folytonos újabb próbálkozásait a kormány erős kézzel fojtja el. E közben állítólag több görög polgárt is kivégeztek. Ezért Görögországban nagy a nyugtalanság s a görög kormány egy hadosztályt el is indított a bulgár határra. Emiatt a háborus készülődés miatt a bulgár kormány a Népszövetségnél tett panaszt.

A belgák a békeszerződések megváltoztatásáért. A francia-német biztonági egyezséggel kapcsolatosan megjelent a belga kormánynak egy nyilatkozata, mely szerint *nem lehet Németországot örök időre eltüntetni a békeszerződés megváltoztatására való törekvéstől.* Ez az igazságos és önmagában érthető kijelentés a francia hivatalos körökben nagy nyugtalanságot keltett.

Összeesküvés a cseh köztársasági elnök ellen. A prágai rendőrség moszkvai kémjelentések alapján letartóztatott két cseh kommunistát, akikkel szemben súlyos bizonyítékok vannak, hogy merényletet akartak elkövetni Massaryk köztársasági elnök ellen. Ugy látszik, a kommunisták mindenütt zavart akarnak kelteni.

A stockholmi konferencia. Augusztus 19 én Svédországban, Stockholmban nagy egyházi konferencia nyílik meg, melyen résztvesznek a világ összes keresztény egyházai a róm. kath. egyházon kívül. A konferencia célja megvalósítani a Krisztusi tanokat s megkeresni a mai élet ezer bajának orvosságát. Természetesen foglalkozni fognak a kisebbségi egyházak helyzetével is.

Tőlünk Nagy Károly ref. püspök és Ugron István ref. főgondnok fognak résztvenni a tanácskozáson.

HIREK

Nagy fényvel folyt le a Ferencz József püspök jubileuma. A 90 éves Ferencz József unitárius püspököt, Kolozsvár, sőt egész Erdély magyarországi páratlanul fényes és meleg ünnepében részesítette augusztus 9-én. A kolozsvári unitárius templom zsúfolásig megtelt közönséggel, amelynek sorban ott voltak a többi testvérelékek képviselői is. Boros György magasztos imája és Józán Miklós maghatású beszéde után az összes magyarság, politikai és társadalmi egyesületek lelkes üdvözlő beszédekkel fejezték ki hódolatak az ősz főpátor iránt. Mind a templomi ünnepgen, mint a társas ebéd felkötésében a magyar egység és testvériség nyilatkoztak meg magasztos kesedéssel.

A kolozsvári Magyarság naplappá alakul át. Öröm napja szombaton mindazoknak, kik hónap óta várva várják annak a központi magyar napilapnak a megindítását, a kisebbségi életünk összes közéleti nyezőinek, az egyháznak, a Magyar Pártnak s a közgazdasági szervek támogatásával s bizalmának birtokában hatáson képviselhesse nemzeti érdekeinket. A kolozsvári Magyarság is ezen a napon jelentette be, hogy már szeptember hó folyamán Románia oldalas napilappá alakul a Tiszta Magyar Sajtó vállalat r. t. kiadásában. Az új napilapnak dr. Sulyok lesz a felelős szerkesztője, munkáját pedig a legkiválóbb erdélyi publicisták és újságírókól kerülnek ki.

Jó magyar szívekhez! Olvasd Reményik Sándor „Templom és c. költeményét? Strófiának vége hurjain játszik: „ne hagyjátok a templomot, a templomot s az iskolát! a napokban láttam gróf Kun Géza vének nyughelyét — a marosmenti templomot; szomorú, fájó benyomást tesz a szemlélőre. Mikor a mult évben e templom érdekében sorok láttam a világot e lap hasábjain, még szívesen az ige papjának ajkáról s buzgó emelkedhetett fel a hívek nagyon serege boltjai alatt, de a vízek annyira átrothasztották menyezetét, hogy egy része beszakadott. Nem véletlen, hogy a nemeslelkű csak testét szánta a kolozsvári templom de szívét eszményeinek kőbe építettségéhez közel, a szászvárosi kollégiumtól nem messze, életének

Vásároljon a PARISIEN-áruházban Cluj-Kolozsvár

Regala Ferdinand 12. szám alatt, hol minden árcikkhez a legolcsóbban szereshet be.

legaldottabb helyére, a marosnémeti templomba rendelte. Ott porladó szive római korbéli kölepel alól fájoan föl, hogy mikor temeti el ujra és képen ez összeomló templom eszével együtt s hangosan susogja: hagyjátok a templomot, a templom s az iskolát! Hát hagyhatjuk?! Nem! én jó magyar népem! boruljon rá uj fedél a régi falakra, a marosnémeti és marossolymosi templott egyházak s a hozzátartozó filiák kicsiny népe az ő nagy, még haló templomban is imádkozó lelkével szálljon felé, kérve az Urát, hogy őrizze, őrizze a templomot, a templomot s a templomok elgáncsolt főiskoláját! Ezért az összegyűlt hét ezer (7) leuhoz imádságos lélekkel küldjétek egy-egy téglabrára valót a marosnémeti ref. lelk. tanács, címére u. p. Branisoa, Jud. Hunerara, amely a legkisebb összeget is hűvösen is elszámolja. *Balogh Jenő*, marosvásárhelyi lelkész.

Községi választások — hiteles hírek szerint — decemberig végre kell mennék. Minden jó és tisztességes magyar embernek erkölcsi kötelessége, hogy utána nézzen, vajjon feltehető-e a községi választók névsorába. Minden román állampolgárnak van választói joga, aki 21. életévét betöltötte, legalább egy év óta azon községben lakik, ahol jogait gyakorolni kívánja. A községi választói névjegyzéket minden községben egy állandó, községi bizottság állítja össze. A névjegyzéket 10 napig megvizsgálhatják, mely idő alatt minden állampolgár a névjegyzék törvényszerűen összetételéről, törvényes feltevéleiről az illetékes járásbíróhoz feltehető. A felebbezésre a bíróság 10 napon belül köteles nyilatkozni s döntése végleges. A községi elöljáróság köteles a választások előtt legalább három hónappal a választóknak szavazó könyvecskéket kiadni. Az idő rövid, a választók névjegyzékének összeírása már mindenütt megkezdődött, tehát minden magát magyarnak tartó román állampolgár tegyen meg kötelességével és fájával szemben annyit, hogy vétesse fel magát a névjegyzékbe és gyakorolja választói jogát. Olvasóink megelégedjenek erre a nemzeti kötelességre polgártársaikat.

Milyen lesz az idő augusztusban? Az időjárás tudománya (meteorologia) a jövő jóslásokba nem bocsátkozhatik, a jövőre tehát, hogy milyen idő lesz augusztusban, nehéz felelni, mert tudományosan megbízható időjóslások ilyen rövid időtartamra teljes biztonsággal nem állíthatók. Azonban következtethetünk arra, ha az idei nyár tapasztalataiból egybevetjük az elmúlt nyarak tapasztalataival. A következtetés pedig az, hogy az augusztusi ég is melegebb lesz, az idő nedves és esős

Ujból csábítanak Braziliába. Budapesti lapok jelentik, hogy az ottani rendőrségen egy Braziliából visszatért férfi és két nő jelent meg. Előadták, hogy a hajón, melyen Genuaig jöttek, velük utazott a magyar származású Völgyesi Kálmán kivándorlási ügynök. Elárulta nekik, hogy az a célja, hogy az anyaország és az utódállamok magyarságából telepeseket toborozzon Braziliába. Nem csinált titkot abból sem, hogy az ő értesülése szerint hivatalos körök támogatására is számíthat.

Az illető férfi és két nő elmondták, hogy a Braziliába való kivándorlás egyenlő az öngyilkossággal vagy legalább is a közeli halállal. A legtöbb kivándorlót már utközben kizsákmányolják, mindenéből kiforgatják. Ha valami véletlen útján ezt elkerüli, soha nem művelt földhöz jut, mely legjobb esetben évtizedes munkával hozható rendes művelésre alkalmas állapotba. Az éghajlat miatt, mely európai emberre nézve elviselhetetlen, gyorsan ölő, — alig éri meg ezt valaki. Rendesen félbe is hagyják, s hogy valahogy eltengődjenek, — beállanak mezei munkásnak valami már művelés alatt álló, de még mindig erős előkészítésre váró birtokra. Itt legalább élelmezést kapnak.

Ez azonban nagyon súlyos kötelezettségekkel jár. Először is köteleznie kell magát, hogy a birtokot tíz évig nem hagyja el. Ujabb tíz év múlva felébe kapja a birtokrészt, melyet vadonból ő tett művelhetővé. A huszonegyedik esztendőben joga van az egész birtokot becsértékének fele árán megvenni, vagy ha erre nem képes, tovább művelheti felébe. Ezt azonban csak igen kevesen érik meg, mert a rettentő nehézségek és egészségtelen éghajlat miatt rendszerint pár év alatt kidőlnek.

Nem volt még rá eset, hogy valaki megváltotta volna a birtokrészt!

A telepes valóságos fogoly. A területek határait lovas négerek őrzik, akik irtalmatlan veréssel hajtják vissza a szökni akarókat. A szóban forgó és ezeket elmondó férfi csak azért szabadult meg, mert munkaképtelenné vált, az asszonyok pedig özvegyekké lettek. Völgyesi Kálmán magas, sovány alak, szőke, nyírott bajuszt visel. Egyike a legveszedelmesebb kivándorlási ügynököknek, aki bizonyára Erdélyben is kiveti a hálóját. Jó lesz vigyázi, nehogy az elkeseredett magyarokból valaki a horgára akadjon! Itt jelentjük be, hogy szerkesztőségünk nemsokára egy füzetet hoz forgalomba, amely részletes tájékoztatást fog nyújtani a braziliai állapotokról.

A vasutak gyarapodása. Az újkor legelterjedtebb vívmánya kétségtelenül a vasut, melyet éppen száz évvel ezelőtt talált fel Stephenson György angol mérnök. 1825-ben indult meg

az első vasut Liverpool és a Darlington közötti 25 kilométeres vonalon s már 1840-ben 7700 kilométer volt a világ vasutjainak hosszúsága. 1870-ben már 210.000, 1900-ban 800 ezer és 1910-ben 1 millió 500 ezer kilométeren futott Stephenson György alkotása. Napjainkban már a második millió felé közeledünk és ezenkívül is a további gyarapodás várható. Ázsia legnagyobb része, Afrika és Délamerika még csak itt-ott élvezik a vasut műveltséget terjesztő áldásait.

Fehéregyházi Petőfi-ünnep. Julius 31-én volt 76 éve annak, hogy a szabadság lánglelkű dalosa eltűnt a fehéregyházi csatatéren. Porladó csontjait a legnagyobb valószínűség szerint a fehéregyházi közös sír hantjai fedik, mely fölé a hálás utókor díszes emléket állított. Az idén is augusztus 2-án délután nagy csoportban és hosszú sorokban zarándokolt ki a segesvári közönség Fehéregyházára, hol a „Hangya” szövetkezet épülete előtt a fehéregyházi magyarok tömegével egyesülve, a csatában elesett hősök közös sírjához vonult. Itt lélekemelő szép ünnepség keretében aldoztak a mi halhatatlan emlékü költőnk: Petőfi Sándor emlékének. A segesvári Magyar Polgári Kör 60 tagu dalárdájának éneke nyitotta meg az ünnepélyt, melynek szónoka Nagy Lajos ujszékelyi lelkész volt. A szép szavatokkal és énekekkel változatossá tett ünnepély után számos koszorút helyeztek a sírra.

Forgalomba kerülnek az új 500 Leiesek. A francia nemzeti bank nyomdájában készült új 500 lejes bankjegyeket a román bizottság átvette és még az ősz folyamán forgalomba hozza. A bankjegyek rajza annyira tökéletes, hogy a hamisításuk állítólag teljesen lehetetlen. A mostani 500 lejeseket ez év végéig bevonják.

Megnyílt az aradi mintavásár. Augusztus elsején nyílt meg Aradon a nagy sikerűnek ígérkező mintavásár. 417 kiállító cég szerepel a kiállításon, kik között sok a külföldi. A látogatók száma már az első napokban meghaladta a tízezret. Sajnos, hogy már mindjárt az első napon kellemetlenség történt. Ugyanis az egyik kiállító, a brassói Goldschmidt-cég reklámfüzetekeket adott ki a mintavásár alkalmával, melyeket minden célzás nélkül piros, fehér és zöld sodrású fonállal kötötték össze. A rendőrség ebben románellenes eljárást látott, a reklámfüzetekeket elkobozta, a kiállító cég ellen pedig megindította az eljárást. Érdekes, hogy a Goldschmidt-cég teljesen szász nemzetiségű. Szász ugyancsak a brassói Pusztay sodronykészítő cég is, amely ellen a rendőrség azért indított eljárást, mert a mintavásár területén épített pavillonjának a teteje piros, a

falai fehérek, a kiállított sodronyok pedig zöldszíntűek voltak.

A fényképezés száz éves. A francia fényképezési társaság most ünnepli a fényképezés száz éves évfordulóját. A fényképezés feltalálójának sokáig egy Daugerre nevű kalandos életű híres kötéláncost tartották, ki csakugyan kísérletezett a fényképezés feltalálása érdekében, több jelentős eredményt ért is el, de a fényképezés feltalálásának pálmája egy kortársát, Noephore Niepce nevű volt katonatisztet illeti. Ennek sikerült 1825-ben a Shalon melletti Gras-ban levő házának képét aszfalt segítségével üvegre rögzíteni. Niepce a siker érdekében tárult Daugerre-val és amikor Niepce 1833-ban meghalt, a titok Daugerre birtokában maradt, ki azt számos meddő kísérlete után tökéletesítette.

Olcsóbb lett a kenyér. Az általában elég jó termésnek itt van az első eredménye: olcsóbb lett a kenyér. Az új kenyér és liszt árat a belügyminiszter a következőképp állapította meg: barnaliszt kilógrammonként 10 lej, közepes liszt 13-30 lej, a fehér liszt ára pedig 17-50 lej. A minőség ellenőrzése szempontjából pedig elrendelte, hogy a kiörlési arány barna lisztnél 20, a közepes finom lisztnél 28, a finom lisztnél 18 százaléknál több nem lehet, a derce pedig az örlemény 22 százalékát kell, hogy kitegye. Annyit jelent ez, hogy egy mázsa búzából 18 kiló finom, 20 kiló barna, 28 kiló közepes finom fehér lisztet szabad csak kiörlni a 22 kiló dercén felül. A kenyérárak pedig a következők: barnakenyér 10 lej, fehér kenyér 13 lej. A fehérütemény kilója 16 lejnél több nem lehet.

Jégverés. Ráton községet a napokban sulyos csapás érte. Hatalmas jég-eső vonult végig a határán, mely az összes termést elverte. A mezők, kertek és a szőlők teljesen elpusztultak s a minden nélkül maradt lakosság remegve néz a tél elé.

Kettős teher a nép vállán. Az állami iskolák építése körül nagyon sok méltatlanság éri a népet. Egy példa a sok közül. Jedd marostordamegyei községnek régi református felekezeti iskolája van — két tanerővel. Ennek ellenére 1924. évre visszamenőleg fizetetik vele holdankint a 10 lejes iskola-fentartási adót és ráadásul most az Agárdon épülő román-nyelvű állami elemi iskolához anyagot kell hordania a Marosról, ami 24 km. távolságot tesz ki. Az önkényes eljárás méltó elkeseredést kelt a község népében.

Égő mező. Napokkal ezelőtt ismeretlen okból kigyuladt a regátban levő Moreni község mellett levő petroleum

telep egy kutja. A tűz rohamosan terjedt a közelben levő szondákra, melyeket a tűz tovább terjedésének megállítására céljából azonnal elkülönítettek. A tűz oltása vízzel lehetetlen. A hatóságok tűzérseget kértek, melyek ágyulósokkal igyekeztek az égő petróleumkutatát bedönteni, de munkájuk hiábavaló volt, sőt a tűz továbbterjedésének veszélyét idézte elő. Most a hatóságok nem tehetnek egyebet, minthogy várnak míg az égő petróleum-mező magától elalszik, ami előreláthatólag csak 3—4 hét múlva fog bekövetkezni.

Vándorló villámok. Felsőbányán a minapi nagy zivatar alkalmával özv. Kovács Istvánné házába beütött a villám, ahol az asszony éppen paszulylevest kavargatott. A villám körülnyaldosta a bableveses vastátat, de az asszony ijedségén kívül más kárt nem csinált. Ugyanakkor egy lacfalusi ház szobájába is beütött egy villám, mely a gazdát szénné égette, az ugyanott levő gyermekét szoptató asszonynak azonban semmi baja sem lett. A ház porrá égett.

Milyen legyen a jó asszony? Néhány nappal ezelőtt a nők jogáért küzdő angol egyesület azzal a kérdéssel fordult Rudyard Kipling híres angol íróhoz, hogy mondja meg, milyennek kell lennie egy jó asszonynak? Az író a következőket válaszolta: 1. Legyen az asszony olyan, mint a csiga, aki csak ritkán hagyja el a házat, de viszont ne legyen olyan mint a csiga, aki egész vagyonát mindig a hátán hordja. 2. Legyen olyan mint a visszhang, mely csak akkor szól, ha kérdezik, de ne legyen olyan mint az a visszhang, mely mindig csak az utolsó szót mondja. 3. Legyen olyan pontos és rendes minden dolgában, mint a templom óra, de abban ne hasonlítson hozzá, hogy mindent a város tudomására adjon. Most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy a nő olvasóinknak mi a véleményük arról, hogy milyenek legyenek a férfiak?

A világ legnagyobb szőnyege. A wembley-i angol világkiállítás központi vendéglőjében a napokban egy óriási szőnyeget terítettek ki. Ez a világ legnagyobb szőnyege, 165 láb hosszú és 135 láb széles. Husz emberre volt szükség, hogy ezt az óriási szőnyeget kiteríthessék a vendéglő nagytermének padozatán. Sulya több mint 5000 kiló gramm, értéke pedig egy millió kétszáz ezer lej.

Megerősítő napi munka után csodásan tüdít és frissít a valódi DIANA SÖSBORSZESZ-szel való bedörzsölés.

Vásárlásainál saját érdekében mindig hivatkozzék a lapunkban olvasott hirdetésre!

Művelődési mozgalmak.

Harangszentelés és Jókai-ünnep. Somosd ref. eklésziája 1925 június 21-én harangot szentelt és ezzel kapcsolatban Jókai-ünnepélyt rendezett. Az ünnepély melegségét és közvetlenségét emelte az a körülmény, hogy Szabó Frigyes lelkész a volt somosdi és ma is élő két neves lekipásztort, *Viski Gyulát* (Mezőbánd) és *Szell Jakabot* (Vajdaszentivány) is vendégül látta. A délelőtti harangszentelésen ők a volt pástorok hirdették az élet igéjét. A kétprédikációs istentisztelet szavalattal és énekszámokkal tarkítva 2 és fél órát tartott, de mert volt mit hallgatni, a falu népe szívesen hallgatta viszontlátott pástorait. A templom zsufolóság tele volt, a szívek közelkerültek egymáshoz, amíg *Viski Gyula* tiszteletes ur felárta előtűk, hogyan született és készült el a föld kebelében rejlő ércparányból a somosdi harang. Ugy éreztük, hogy az ércparányban mindnyájunk életét mintázta meg, akik Istentől távol, emberektől elfelejtve, ellenségeink, bűneink tömegében, nehéz rétegek alatt agyonnyomva szunnyadunk. A prédikáció után Szabó Rózsika szavalt, Albert Erzsike énekelt. Sebestyén Ferenc somosdi református férfiú saját költeményét szavalta el. A harangot *Tóthfalusi József* marosi esperes ur szentelte fel. Imádsága az elfogódott lelkek ritka és tiszta megnyilatkozása volt, mely által a gyülekezeten jelen voltak, idegenek, jóbarátok is egyetlen szent szeretetközösséggé olvadtak. Délután az elesett hősök emléktábláját méltatta és szentelte fel *Tóth László* Nyáradkarácson pátriárcha lelkésze mély, igaz és szép beszéddel. *Nagy András* szentbenedeki lelkész Jókairól tartott előadást, megszokott közvetlenségével. Ugy éreztük, hogy a somosdi gyülekezetben van rejtett erő, ércparány, csak fel kell fejtetni és a helybeli lelkész megtalálta a lehetőséget annak, hogyan lehet egy gyülekezetben kipattantani ezeket a rejtett erőket. (Tudósító.)

Kultur-Gárda Lupényben. A lupényi „Kultur-Gárda“ f. év augusztus 11-én, táncval kapcsolatos színelőadás tartott. Színre került, Jókai: „A fekete gyémántok“ c. 5 felvonásos dráma színjátéka. Az előadás a munkások nyári mozihelyiségében folyt le, mely mintegy 500—600 személyt fogadhat magába. Az előadás sikerét meghozta a farsadtságos munka, melyben Osgyari István oktatón kívül része van: Szabó Péternének, aki a szereplő hölgyek öltözködésénél segédkezett, valamint a III. ik felvonásban a primadonna szerepét kiváló izléssel, saját butoraiával kellékeivel pazarul berendezte. Ez az önfeláldozó buzgalmaért, farsadtsáért a Gárda nevében ezután is

GAZDASÁGI ÉLET.

Orvosság,
amely rosszabb a betegségnél!

— Egyszerre 60 darab marhát öltek meg védőoltással. —

Lapunkban többször írtunk a lépfene veszedelmeiről. Szakemberek legjobb tudásuk szerint fejtették ki, hogy a lépfene pusztítása ellen védőoltásokkal sikeresen lehet védekezni. Ajánltuk is olvasóinknak, hogy állataikat bizalommal oltassák be, ha arra sor kerül.

Nem gondoltunk ugyanis arra, hogy az orvosság esetleg a betegségnél is pusztítóbb károkat okozhat. Pedig ez a szomorú eset következett be nemrégiben.

Ujarad községben lépfene járvány lépett fel, ennek következtében a hatósági állatorvos elrendelte az összes szarvasmarhának a védőoltását. A védőoltás után a ragály nem szűnt meg, sőt a beoltott állatok közül 60 darab elhullott. Az elhullások nyomán keletkezett károk miatt a gazdaközönség körében nagy riadalom tört ki és nem engedték a beoltatlan állatok oltását. Az eddigi feltevések szerint a bukaresti gyógyszertermelő intézetben védőoltóanyag helyett kitenyészített lépfene fertőzőanyagokkal oltották meg azokat a kis dobozokat, amelyeknek anyagával az állatok beoltattak.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet még 1922-ben és ismételen 1923-ban reámutatott arra, hogy a bukaresti intézetből hozott oltóanyagok használata után a lépfene tovább terjedt és szedte áldozatát. Ismételen kérte az egyesület a védőoltó anyagok külföldről való behozatalának engedélyét. A kormány az egyesület kérését következetesen elutasította, de amint a fenti esetből látjuk, komolyabb lépéseket nem tett a bajok orvoslása érdekében, aminek folytán a gazdaközönség újabb tetemes károkat szenvedett. A megindított vizsgálat lesz hivatott megállapítani, hogy mi volt a tömeges elhullások oka és ha beigazolódást nyer az, hogy orvosság helyett mérget adtak, úgy az összes eddig felmerült károkért a bukaresti intézet felelős és rajta kell követelnünk együttesen a kárt szenvedett gazdátársaink veszteségeinek megtérítését.

Ilyen körülmények között csak természetesen, hogy a szomszédos államok a romániai állatbeviteltől tartózkodóak. Legújabbán Bajorország és Svájc zárták le határaikat a romániai állatok előtt.

A rossz vámpolitika mellett ilyen esetek bosszantó károkat okoznak állatkivitelünknek.

Gazda nagygyűlés. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület az aradi minta vásár alkalmával Aradon nagygyűlést tartott, melyre az ország minden részéből érkeztek kisgazdák és földbirtokosok. A nagygyűlés augusztus 6-án az aradi Kulturpalotában folyt le. A regátbeli gazdasági egyesületek számos taggal képviseltek magukat, a szász gazdasági egyesület képviselőjében is sokan voltak jelen. A nagygyűlés elnöke báró Jósika Gábor volt, kinek a javaslatára üdvözlő táviratot küldtek a királynak, Brătianu miniszterelnöknek és Constantinescu földművelésügyi miniszternek. A sok felszólaló és előadó között Bardos Péter kisgazda is, ki a következőket követelte: a hadikárok és hadikölcsönök kifizetését, a földreform becsületes végrehajtását, a földkároknak aranyértékben való kifizetését, a gyülekezési jog visszaállítását, a magyar nyelven való szakszerű oktatást, a törvények és rendeletek magyar nyelven való kiadását és a munkaszünetről szóló törvény módosítását. Lucacsevits a regátbeli termésvizsnyokról tartott érdekes előadást. Az igazán szép nagygyűlés után látogatott társas vacsora volt.

Felhívás a gazdaközönséghez!

A Marosvásárhelyi Takarékpénztár r. t. 1925. augusztus 1-vel Nyáradszeredában fiókinézetet állít fel. — A fiókinézet alapításának célja: a kisgazdák, földbirtokosok hiteligényeit a legmáltányosabb visszafizetési feltételek és kamatláb mellett kielégíteni. — Átvizsgálás gyümölcsöztetésre a legelőnyösebb feltételek és a legmagasabb kamatláb mellett betéteket % betétkönyvre vagy folyószámlára. — Átváltott összeget bel- és külföldre, értékpapírokat és külföldi pénznemeket vesz és elad. — Foglalkozik élet, tűz stb. biztosítással, s e célból a „Fonciera“ Vezérképviselével lett megbízva. — Üzlethelyiség saját házában (Főtér Dr. Lőle főorvosféle ház) van elhelyezve. — A fiókinézet vezetésével Dr. Szoboszlai László ügyvéd Nyáradszeredai lakos bizatott meg. — Tisztelettel: Igazgató.

A mezőgazdasági kamarák választása a kormány legújabb rendelete szerint nem augusztus 25-én lesz, hanem augusztus 30-án. Az elhalasztás oka állítólag az, hogy a kormány nem akarja a gazdák drága munkaidejét, egy hétköznapot elrabolni a választásokkal.

Mezőgazdasági kamarákról. A mezőgazdasági kamarák felállítására már minden intézkedés megtörtént és az egyes jelöltek is kiválasztották, akik majd a földműves osztály édekeit „fogják képviselni.” Kétségtelen az, hogy a kiválasztottaknak 1000 lejt kell befizetniük és a nyomtatványok díj-

...németet mondunk. Ugyancsak a szintén emelte Osgyány István által művészesen megfestett háttér, mely a falu- és a bondovári várkastélyt illusztrálja. Mivel a színi-előadás várakozáson felüli sikert aratott, annak megismétlését kívánják. Ebből kiútnik a Gárda kiváló egybuzgalma. Noha a szereplők valamennyien megfeleltek feladatuknak, mindamellett kitűntek: Bojtár Lajos (Berendi Iván szerepében), Hírbál Olga: (Mamadonna szerepében és Mirth Lajos: (Czifran Péter szerepében élethűen szívesen voltak. Az eddig aratott sikerek után kívánatos, hogy a Gárda továbbra is buzgalmat és akaraterőt tanusítson, által fennállása biztosították.

Köhögés,

Torokfájás,

Rekedtség

ellen biztos hatása a legmodernebb összetételű, jóízű és olcsó gyógyszer a

SIROMALT

Tartalmaz nemcsak köhögés, rekedtség, stb. elleni gyógyszereket, hanem egy kiváló tápértékű malátakivonatot is, ami által az összes hasonló gyógyszerénél hatásosabb.

Rapható

minden gyógyszerárban

Cipészek szaklapja megrendelhető Károlynál, Cluj—Kolozsvár, Str. 87.

nak megfizetését is vállalniok kell. Nagyon kétséges az is, hogy a mezőgazdasági kamarák a gazdák és földmivesek érdekeit fogják szolgálni, mivel igen sok helyen a választói névjegyzékből kimaradtak a kisebbségi gazdák és földmivesek és helyettük minden hivatalszolga, levélhordó, rendőr és detektív belekérült. A romániai Mezőgazdasági Kamarákról a „Köztelek” című lap a következőket írja: „A román mezőgazdasági kamarák lényegben azonosak a magyar mezőgazdasági kamarákkal, azonban azok megalkotása, illetőleg maga a törvény is nagyon kezdetleges és annyira részletes, hogy nagyon sok pont még a végrehajtási utasításba sem tartozik, hanem az már teljesen a belső ügykezelési szabályzatok dolga. E mezőgazdasági kamara a sok hivatalból kiküldött tag, de egyéb szálak útján is annyira a kormány kezében van, hogy annak nincs módja a gazdatársadalom független gondolkozását kifejezni, mert ez esetben azonnal a feloszlítás veszélyének teszi ki magát. Éppen emiatt nem jósolunk a román mezőgazdasági kamaráknak nagy jövőt.” — E cikkhez nem akarunk ez alkalommal megjegyzéseket fűzni, de szeretnők, ha a tények megcáfolnák a „Köztelek” föltevését. Az erdélyi magyar gazdáknak most a legfontosabb kötelességük vigyázni, hogy minél több magyar gazda kerüljön be a kamarai tagok sorába és ezért minden vármegye gazdaközönsége haladék nélkül állítsa össze jelöltjeinek névsorát és nyújtsa be azt az illetékes vármegyei prefektusokhoz. Egy-egy vármegye 17 tagot választ. Több vármegye területére alakított kamarák vármegyénként 10—10 tagot választanak. A jelöltek — mint fentebb kifogásoltuk is — fejenként 1000 lejt és a választási nyomtatványok költségeit előzetesen tartoznak lefizetni.

Magyarország termése. Magyarországon mindenütt befejezték már az aratást, melyet a zivataros időjárás eddig késleltetett. A legtöbb helyen már a cséplést is megkezdették. A gabona mindenütt kielégítően fizet.

Cukorrépa termésünk ez idén jóval több lesz a tavalyinál. Az idén hatvanezer hektárt vetettek be cukorrépával, mely egy holdra két vagon számítva, 120.000 vagon lesz a tavalyi 75.000 vagonnal szemben.

31 mázsa buza egy hold földön. Bánátból érkező jelentések szerint 25 év óta nem volt ilyen gazdag termés, mint az idén. A Bánát krassószőrényi részein a jobb minőségű földek holdankénti hozama 15—30 métermázsa között ingadozik. Legbővebb volt a termés a Lugossal szomszédos Szilha és Nagykostély községek határában, ahol 31 métermázsa volt a legnagyobb

termés egy holdon. A buza árak rohamosan esnek, a kínálat 800 lejtől 700 lejig lefelé ingadozik. Vétel nem igen van, mert a buza árának még további esésére számítanak, ami a jelek szerint 600 lejben állapodik meg egyelőre.

Óriási bortertermés Magyarországon. Szakértő körök becslése szerint az ez évi magyarországi bortertermés 4—6 millió hektóliter lesz a tavalyi 2 millió hektóliter terméssel szemben.

HETI PIAC.

Gabona árak

Dicsőszejtmárton. Búza 120—130 lei, kukorica 80—85 lei, zab 70 lei, árpa 80—85 lei, huszlitères vékánként.

Kolozsvár. Búza 800—850 lei, zab 600—620 lei, árpa 600 lei, kukorica 600 lei métermázsanként.

Brassó. Búza 920—1000 lei, rozs 700—800 lei, takarmányárpa 600—650 lei, szemes tengeri 630—640 lei, burgonya 180—230, széna laza 200—240, szalma laza 170—180 lei métermázsanként.

Élőállat árak.

Dicsőszejtmárton. Jármos ökör páránként 15.—23.000 lei, jó fejős tehén darabonként 5000—9000 lei, szopós bornyu darabonként 600—900 lei, vágni való tehén élősúlyban kilonként 18 lei, juh darabonként 400—500 lei.

Brassó. 1 export ökör 27—25 lei, sertés 32—34 lei, kilogrammonként, igás ökör darabja 7000—10.000 lei, ló darabja 3000—10.000 lei, luxus ló 74.000—20.000 lei.

Szövetkezeti élet.

Hol keressen kölcsönt a gazda?

A mezőgazdaságnak mindenütt hitelre van szüksége. — A varsói világtanácskozásán a hitelszövetkezetek megalakítását sürgették. — A kolozsvári központ olcsóbb hitelhez akarja juttatni a gazdákat!

Nincsen a mai tőkével dolgozó termelésben egyetlen termelési ág sem, amely nélkülözni tudná a hitelt. Éppen azért minden előrehaladott államban a közigazgatási élet elengedhetetlen kelléke, hogy a hitelügy úgy legyen szabályozva, hogy minden termelési ág — gazdaság, ipar, kereskedelem — megkapja a maga különleges céljainak megfelelő hitelt.

Minden termelési ágnak külön természetű hitelre van szüksége. Míg a kereskedelem rövidebb lejáratu és magasabb kamatu hitelt is megbír, mert az áru rövid idő alatt a fogyasztóhoz jut és a kamat az árba bekalkulálható, addig pl. a mezőgazdaságnak hosszabb lejáratu, alacsonyabb kamatu hitelt van szüksége, mert a mezőgazdasági befektetések akár birtokvételek, beruházások stb. csak hosszú gazdasági munkával lesznek jövedelmezővé, térülnek meg és a mezőgazdasági termelés lehetőségei korlátozottak és sok esélytől függnek.

A békében minden államban a hitelügy így is volt szervezve és pl. a régi Magyarországon a mezőgazdasági hitelt a kisebb és nagyobb birtokok számára különböző jelzálogintézetek, mint: Magyar Jelzáloghitelbank, Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete, Országos Központi Hitelszövetkezet, Magyar Földhitelintézet stb. elégitették ki.

A háború azonban az egész gazdasági életet felforgatta és közvetve a hitelügyet is megrázkódtatta. A háborúban a legtöbbet szenvedett a mezőgazdaság, mert a háború semmit sem termelt, semmit sem conservált, csak fogyasztott és megsemmisítette a mezőgazdasági tőkéket.

A háború után első sorban a mezőgazdaságnak volna szüksége hitelre, hogy a megsemmisített gazdasági tőkéket helyre állítsa, a háború alatt pusztulásnak indult befektetéseket rendbehozza. De miután a háború után bekövetkezett az, hogy a pénz folyton változó és bizonytalan értéke miatt hosszabb lejáratu jelzálogkölcsönöket nem adnak, ma a mezőgazdaság teljesen nélkülözi a rendelkezésének megfelelő hitelt, ami nélkül pedig a gazdasági életnek nincs vérkeringése.

És az az érdekes, hogy a helyzet ugyanez a győztes államokban is, ellenére annak, hogy ezek valutáját nem érte az

ARANYOSGYÉRESI

AGYAGIPAR

R.T.

Ajánlja elsőrangú, földgázzal égeteti, hornyolt és hódfarku tetőcserepét, normál és németméretű fall- és kúttégeláját valamint elsőrendű különböző méretben készült alapcsöveit.

Cég és Iroda Turda-Torda. Tel. sz.: 107.

a Jeromlás és elértéktelenedés, mint a vesztes államokéit.

Már pedig az a közgazdaság, ahol a termelési ágak nem kapják meg a céljaiknak megfelelő hitelt — beteg.

Annyira sajgó sebe ez ma a világnak, hogy az idén Varsóban tartott XII. nemzetközi mezőgazdasági kongresszus egyenesen azzal a kérdéssel foglalkozott, hogyan kellene a földhitelt szervezni és a sok indítvány között erőteljesen hangzott el az az óhaj, hogy a kis és nagy birtoknak megfelelő *hitelszövetkezetek szervezendők*, miután az az agrárhitel-szervezésének az *önsegély és önkormányzat* elvén kell felépülnie, ezek pedig a legideálisabban a hitelszövetkezetekben valósulnak meg.

Mint általános óhaj és követelmény hangzott el a kongresszuson az állami közreműködés és anyagi támogatás szükségessége anélkül azonban, hogy az állami beavatkozás az irányításon, felügyeleten és ellenőrzésen túl terjedne és veszélyeztetné a szövetkezetek önkormányzatát.

Kétségtelen, hogy a kisbirtok agrárhitelét a szövetkezetek kielégíthetik és legalkalmasabbak is annak kielégítésére, mert a legközelebből ismerik a kisbirtok gazdasági szükségletét és ellenőrizhetik a hitelnek valóságával gazdasági célra leendő felhasználását.

Hitelszövetkezeteink igyekeznek is ezen feladatnak megfelelni, de működésüket megbénítja az, hogy nem áll elegendő öke rendelkezésükre és a központ sincsen abban a helyzetben, hogy korlátlan mértékben jöhessen a szövetkezetek támogatására.

Az is kétségtelen, hogy a mai kamatlábak a mezőgazdaság számára túlmagának. Ugy az előbbi, mint az utóbbi bajon csak az segítene, ha az államhatárolom a kis gazdaközönség érdekében megfelelő olcsó hitelt nyújtana a szövetkezeteknek, amint azt a varsói nemzetközi mezőgazdasági kongresszus is hangsúlyozta.

Értesülésünk szerint a kolosvári központ is megtette a lépéseket ebben az irányban a Banilor Popularenél, de hogy a siker minő reményével, azt a jövő fogja megmutatni.

Addig is, míg bárki segítségünkre jönne, a „Segíts magadon és az Isten is megsegít” jelszóval igyekezzünk hitelszövetkezeteinket megerősíteni, kifejleszteni, hogy az önségély elvén saját erejükön is megfeleljenek hivatásuknak.

Fentiek elmondásával csak hitelszövetkezeteink önbizalmát, hivatásukban való állatodos és önértetes elmélyedését várjuk emelni, mikor rámutattunk arra, hogy ime a nemzetközi gazdasági kongresszus is — a hitelszövetkezeteket, mint az agrárhitel főszerveit állítja be.

Dr. F. J.

Cséplőgépszakcsoport alakítása.

Nem tudjuk eleget hangsúlyozni, hogy a szövetkezetek igazi hivatása nemcsak a kölcsönadással való foglalkozás és így tagjai hitel igényének kielégítése, hanem hivatása tagjainak gazdasági munkájában való segítése és olyan gazdasági vállalkozások megvalósítása, a melyre az egyes erőtelen lenne, de a szövetkezeti tömörülés erre képessé teszi. Ennek megvilágítására beszámolunk a nagyzerindi hitelszövetkezet kebelében alakult cséplőgépszakcsoport megalakításáról. A nagyzerindi hitelszövetkezet egy cséplőgépszakcsoportot alakított, amely egy cséplőgépet vett olyanformán, hogy a vételárát a szövetkezet előlegezte, viszont 2000 lejes üzletrészekkel egy szakcsoportot alakított, amely a vételárát üzletrészek jegyzésével biztosította. A cséplőgép első sorban a tagok cséplését végzi, természetesen olyan kevés vám mellett, mely csak az üzemi költségeket fedezi és a tagok cséplésének elvégzése után a többi szövetkezeti tagoknak is cséplést megállapított méltányos vám mellett. A szakcsoport ügyeit egy három tagból alakult választmány intézi. A cséplési sorrendet sorshuzás útján állapítják meg. A cséplőgép összes kiadásait a szakcsoport viseli és az elért haszon is a csoportot illeti, de bizonyos százalékot ad a hitelszövetkezeteknek is. A szakcsoport tagjai kötelesek mindenmü terményüket a szakcsoport gépén csépltetni. A cséplési százalékot a tagok állapítják meg, de ez nem lehet kevesebb, mint az üzemi költségek. A választmány feladata gondoskodni gépészről, fűtőről, munkásokról, megtenni a hatósági intézkedéseket, tűzbiztosítást stb., gondoskodik naponként a cséplési vámnak a gabonaraktárban való elhelyezéséről. Örömmel számolunk be ezen szakcsoport megalakításáról, mert ez is azt mutatja, hogy ahol megvan az egyetértés, és a szövetkezeti szellem, ott csakugyan lehet olyan munkásságot kifejteni, amely valóban a tagok gazdasági érdekeit szolgálja. F. J.

IPARI ROVAT

Országos iparos kongresszus. Az Aradon augusztus 9—10.-én tartott országos iparos kongresszus, melyen az ipari és munkaügyi miniszterium is képviseltette magát, a teljes siker jegyében folyt le. A kongresszuson tárgyalás alá kerültek az iparosokra nézve sérelmes ügyek, melyek ellen az országos szervezkedés által fognak védekezni. Az új ipartörvényt is vita tárgyává tették és bírálatot mondtak a munkakamarákról szóló törvényjavaslatról. Az általános ipari kongresszussal kapcsolatban az egyes ipari szakmák külön szakmai értekezletet tartottak.

Megszüntetik a forgalmi adót? A pénzügyminiszter bizottságot küldött ki a forgalmi adó megszüntetésének kidolgozására. A pénzügyminiszter állítólag már régóta azzal a tervvel foglalkozik, hogy ezt az adónemet megszünteti és terve megvalósítására keresi most a módokat.

A hadiárva ingyenes ipariskolai oktatása. A hadiárvaikat és a hadi-rokkantak gyermekeit ingyen ipariskolai oktatásban akarja részesíteni a kormány. Ennek alapján felszólítják mindazokat a rokkantakat és hadiözvegyeket, akik gyermekeiket ipariskolába akarják járatni, jelenkezzenek az illetékes polgármesteri hivataloknál, vagy községi jegyzőségeknél. Megjegyezzük, hogy az ipariskolába csak olyan gyermekeket vesznek fel, akik a négy elemi osztályt már elvégezték. A bejelentésnél azt is be kell jelenteni, hogy melyik ipariskolába szeretnék a gyermeket beírni.

Tiltakoznak a vörös réz kivitele ellen. Az iparosok országos szövetsége feliratot küldött a minisztertanács elé, amelyben a leghatározottabban kérik, hogy a kormány tiltsa meg a vörös réz kivitelét. A román ipar — írja a felirat — nélkülözi a vörös rézet s ezért érdeke ellen volna a kivitel további engedélyezése.

Cipész iparosok aradi kongresszusa. Az aradi mintavásárral kapcsolatban az aradi bőripari egyesület országos kongresszusra hívta össze a romániai cipész és csizmadia iparosokat. A kongresszust augusztus 9—10.-én tartották meg, melynek napirendjén a cipész iparosokat erkölcsileg és anyagilag érdeklő ügyek kerültek tárgyalás alá. A legfontosabb határozatok egyike az, hogy a cipész és csizmadia iparosokat országosan megszervezik és temelkezési segítyt biztosító szövetséget alapítanak.

Teljesítették az állami bányamunkások követeléseit. A kormány tagjai minisztertanácsot tartottak, melyen

Babós és Társai
vaskereskedése
Regina Maria
21. sz.

Legjobban felszerelt gazdasági gép, eke, borona és alkatrész raktár, vadászöltények.

tárgyalták az állami bányamunkások memorandumát, amelyben fizetésük és természetbeni járandóságuk felemelését kérik. A minisztertanács a szakminiszterek referálása után teljesíthetőnek találta a munkások kéréseit s azokat teljes egészében elfogadta. A munkások már a legközelebbi fizetéskor felemelt fizetésüket kapják.

Valuta-jegyzések.

Kolozsvár, 1925. augusztus 9.

1 dollár	=	191.50	L.
1 font sterling	=	930 —	"
1 svájci frank	=	37 —	"
1 lira	=	73.90	"
1 aranyárka	=	47.65	"
1 cseh korona	=	5.80	"
1 dinár	=	3.50	"
1 osztrák shilling	=	30 —	"
370 magy. k.	=	1 —	"

Tüdőbetegek

is kitűnő eredménnyel használják
a Dr. Biró-féle

„Siroi“-t

(törv. védve)

Egy üveg ára 50 lei.

Kapható: Dr. Biró gyógyszer-tárában Cluj Piața Unirii 6. sz. továbbá minden nagyobb vidéki gyógyszer-tárban.

Aki pontos címét közli, az ingyen megkapja: „Hogyan óvakodjunk a tüdőbajtól“ című könyvecskét.

Géphajtó köteleket

kenderből és manillából,
malomhevedereket,
transzporthevedereket s mindenféle gazdasági köteleket és zsineget gyárt és szállít

Cosma János

kötélgyártó

Cluj—Kolozsvár,
Str. G. Tamaș (Galamb-u.) 14.

MULATTATÓ

Emlékek.

Valahányszor bánt a
Nagyvárosi élet,
Felújít a lelkem
Egy-egy szép emléket.
S elmerengve rajtuk
A lárma, zaj közben
Régi szép világba
Kis falumba röppen.
Gyermek leszek újra,
Gondtalanul élek,
S megyek hová hívni,
Visznek az emlékek:
Bejárom az erdőt,
Árnyas, hűs öleiben
Minden egyes kis hely
Kedves, szép emlékem.
Ismerősként bólint
Mindenik fa lombja
Szellő, virág, csermely
A nevemet mondja;
Szedek szép virágot,
Csokorba is fűzöm
S otthon jó anyámnak
Kebelére fűzöm.
S ő megcsókol érte,
Át is ölel szépen
S én a régi édes
Boldogságot érzem.
Hej! mindez csak álom,
Lelkem álmodása...
A hanyatló élet
Utolsó áldása!

Péter Gábor

Nagy idők idézése.

Ferencz József unitárius püspök születésének 90-ik fordulójára írásba foglalta életének legnevezetesebb emlékeit. Ezekből az emlékezősekből közöljük az alábbi részletet, amely a magyar történelem legnevezetesebb eseményeire vet világot.

Az 1848. évi mozgalom engem az iskolában ért. Emlékszem, hogy amikor a Redoutban tartott országgyűlésen az Unió kimondatott, mily Éljen kiáltásokkal jártuk végig az utcákat, hányszor világítottuk ki az ablakokat s törtük be azokat, amelyek nem voltak kivilágítva és mily örömmünk telt benne, ha az országgyűlés jelesei közül a nagy Wesselényit, Bethleneket, Keményeket stb. az utcán meglátva, megjelenezhettük.

Az Unióban Erdély is Magyarországgá lett s a pozsonyi országgyűlésen oly törvények hozattak és erősítették meg V.

Ferdinánd király által, ezek között a XX. törvénycikk által az unitárius vallás Magyarországon is törvényesen bevett vallásnak nyilvánították, amelyek alkotmányát biztosították s magyar miniszterium neveztetett ki. De az osztrák kormány az 1848-iki törvények által meghiusulva látván azon 300 év óta ápolt törekvését, hogy Magyarországot az osztrák tartományokba beolvassa, kieszelte, hogy a beteges és különben is hajlott kora V. Ferdinándot lemondatván, az ifjú Ferenc Józsefet ültette trónra, aki nem érezvén magát kötelezettnek az 1848-ban hozott törvényeket megtartani, az alkotmányt eltörölte, fegyvert fogott a nemzet ellen s a más nemzetiségűeket felbujtatván, ezekkel igyekezett uralmát biztosítani.

Jött az 1848. évi szabadságharc, amidőn a jogaiban megtámadott nemzet az osztrákokkal szemben több diadalmas csatában győztes maradván, a debreceni országgyűlésen a függetlenséget is kimondta.

Én már akkor 13 éves gyermek természetesen fegyvert nem foghattam, mint a nagyobb deákok, akikből aztán sok el is esett a csatateren, de mivel ezek a kollégium udvarán katonai gyakorlatokban oktatást nyertek, azokat én is figyelemmel kísérve, a tanítás pedig az iskolában megszülvén, ahogy hazamentem, a falusi magyar ifjakat én is oktatni kezdettem a katonai gyakorlatokra, amiért majdnem meglakoltam, mert a falu nagyobb része román volt, akik ezt nem jó szemmel nézték, amihez közbejött még, hogy a bíránk a szomszédos román gazdával a szántásnál összeveszvé, reálott s a lábán meg is sebesítette. Erre lett nagy lárma a faluban, félreverték a harangot. Nekem menekülni kellett a faluból s egy nagybátyámmal Agyagfalvára, onnan nőttestvéremhez Hidvégre, de innen is menekülnünk kellett Háromszékre s ott is maradtam, amíg Bem megtisztította az országot az osztrákoktól. Csak azután jöttem haza.

Agyagfalván és Háromszéken szerzett élményeimre és tapasztalataimra nem terjeszkedem ki. Pedig különösen az agyagfalvi gyűlés lefolyásáról sok kedves emléket őrzök. De miután hazajöve az iskolába, Kolozsvárra nem jöhettem, mert az akkor katonai kórház volt, 2 évet otthon töltöttem s édes anyámnak a gazdálkodásban, amit tudtam, segítettem. De édes anyámat, apám akkor már nem élt, anyai szeretete ismét arra indította, hogy engem minden áron az iskolába beküldjön, ahol 1855-ben a gimnáziumot végezve, ugyanez évben 20 éves koromban fel is szenteltettem s a kolozsvári egyházközség segédlelkésze lettem. Ennek a szabálytalan, sőt törvénytelen eljárásnak a megértésére szükségesnek tartom az akkori helyzetet megismertetni.

Fennebb már említettem, hogy az oroszok segítségével győzelmes lett I. Ferenc József az alkotmányt eltörölte. Mellőzve önkényű uralkodásával megkezdte:

összrállo tetteit, ezek között 13 dicső
 batornokunknak Aradon kivégeztetését,
 amelyek Magyarország történetkönyvében
 névelőjükkel vannak feljegyezve, itt csak
 az egyházunkra vonatkozó szintén bosszút
 hívó rendeleteire hivatkozom. Székely
 Sándor püspökünk, 1852-ben meghalván,
 többszöri kérésünkre sem engedélyezte új
 püspök választását. Az iskolák számára
 egy tantervet készített, kihagyva abból
 a magyar történelem tanítását, a főgim-
 náziumoknál 12 tanárt, algimnáziumoknál
 6 tanárt követelván s ezeknek a fizetését
 megállapítván.

Ime itt van magyarázata annak, hogy
 engem gimnáziumi tanulmányaim bevé-
 gésével 20 éves koromban felszenteltek
 és segédlelkész lettem s ugyanakkor ve-
 nem együtt valamivel idősebb két osztály-
 rásamat, Buzogány Áront, Marosi Ger-
 gelyt, valamint már akkor két teológiai
 tanfolyamot bevégezett Pap Mózes és
 Nagy Lajost is felszentelvén, minket ta-
 nárokként mutattak ki, amíthogy taná-
 rúknak meg is választottak. Ily módon
 után sikerült kolozsvári fő, székelyke-
 zesszuri és tordai algimnáziumaink taná-
 rúknak számát valamivel nevelni. Ami pe-
 dig a fizetést illeti, hogy ebből is telje-
 sítessenek valamit a kormány rendelke-
 séséből, egyházi főtanácsunk 1853-ban
 minden unitárius lélekre egy ezüst garas
 tól rótt ki. Egy pár év múlva pedig,
 1855-ben a garasos adó megváltása cí-
 nen közadakozásra kérte fel az egyház-
 zásokat s az összes híveket, aminek
 eredménye meglepő volt, mert néhány hó-
 ra mintegy 100.000 frt. bizossítottat
 a egyház pénztára részére, részint kész-
 pénzzel, részint kötelezőnyielig alá-
 írt összegekben. Természetesen ezzel sem
 ért a főhatóság a kormány rendelke-
 sésének megfelelő fizetést adni a taná-
 rúknak, de mégis elérték azt, hogy isko-
 lákat nem záratták be.

Mielőtt tovább mennék, itt hálával em-
 lekszem meg arról, hogy miután az egy-
 ház a fenn említetteket tanároknak meg-
 választotta, egyszersmind gondoskodott
 arról is, hogy erre kellő képességgel bír-
 ók s mindnyájunkat további önképzés
 végett külföldi akadémiákra küldött ön-
 képzésén. Így jutottam én ahhoz, hogy
 1857-ben külföldre menvén, egy évet
 Bélingában, fél évet Berlinben az egyete-
 men tölthettem, ahol megszerezhettem a
 tanárságomra szükséges ismereteket és
 képességeket, sőt abban a szerencsében
 részesültem, hogy 4-ik félévben Hollan-
 dország, Belgium, Franciaországban át Angliába
 utaztam Buzogány Áron barátommal,
 éppen akkor voltunk Londonban,
 amikor az angol unitáriusok évi közgyű-
 lést tartották, amelyen mindketten mi-
 niszöntöket mondottunk s marasztot-
 tunk, hogy maradjunk ott. Mi szivesen
 maradtunk volna, annyival inkább,
 mert arra is gondoltunk, hogy onnan még
 a háborúba is elmehetünk, de az osztrák
 háború miatt haza kellett jönn-

nünk, mert Steinthal unitárius lelkész, aki
 Angliából mint Kossuth megbízottja Erdély-
 ben s itt Kolozsvárt is járt az itteni vi-
 szonyokról tájékozást szerezni magának
 s erről Kossuthot értesíteni, a közgyűlé-
 sen velünk találkozáva, figyelmeztetett,
 hogyha egy hét alatt nem megyünk haza,
 az út el lesz zárva, mivel itt a forrada-
 lom kitör, az olaszok segítségével remél-
 vén Magyarország felszabadítását. Külön-
 ben főhatóságunk is azt kívánta, hogy
 tanári székeinket 1859-ben foglaljuk el.
 De ezen a gyűlésen már elhatározták, hogy
 alapítványt tesznek magyar unitárius if-
 jakkak az ok tanintézetükben tanulásra,
 amit aztán többen is élveztek s ez most
 is folyamatban van. Manchesterben is van
 mindig egy theologusunk a Miss Sharpe
 Emilia alapítványán.

Öt hetet töltvén Angliában, ahol költ-
 ségeinket az angolok fedezték, s Lon-
 donban a mennyire a nevezetéseket meg-
 nézve, Windsorba is kirándulva, 1859.
 június 22-én Buzogánnyal hajóra ültünk,
 ahová kikísért Marshal házigazdánk is s
 ott vettünk tőle búcsút. Nem kis aggoda-
 lommal szálltunk hajóra, attól tartva, hogy
 Isten tudja, mennyi vizsgálaton megyünk
 keresztül útközben, míg hazaérkezünk, a
 miért legnagyobb sajnálatomra, Kossuth-
 nak Amerikában tartott összes beszédeit,
 amelyeket még Berlinben lefordítottam
 volt, a tengerbe dobtam. De legnagyobb
 csodálkozásunkra útközben sehol pod-
 gyásunkat meg nem vizsgálták, még Pes-
 ten sem. Pedig az egész város akkor for-
 radalmi lázban volt. Az ifjak mind kato-
 náknak készültek, de egy este megjött a
 békekötés híre. Ezzel az osztrák-olasz há-
 boru által hazánk felszabadítása iránti
 reménye Kossuthnak és a magyar nemzet-
 nek füst és pára lett. Én Marosival jul.
 12-én Kolozsvárra indultam, Buzogány
 még Pesten maradt. Akkor már Nagyvá-
 radig jöttünk vasuton, onnan a Biasini
 gyorskocsin. Érdekes, hogy már a szálló-
 dánál várt egy politzár és megidézett más-
 napra a politziára. Meg is jelentem.

Ott aztán kikerdeztek sok mindenről,
 amire most nem emlékszem. Arra em-
 lékszem, hogy kérdeztek azt is, hogy Kos-
 suth-tal nem találkoztam-e Londonban.
 De Kossuth-tal csakugyan nem találkoztam,
 erre hát nyugodtan mondhattam, hogy
 nem. Szemerével azonban többször talál-
 koztunk mindnyájan Párisban, akik akkor
 magyar tanulók ott voltunk, sőt Szemere
 többször meghívott teára is, de ezt elhall-
 gattuk s bizonyosan elhallgatták a töb-
 bieket is, akiket rendre mind kikerdeztek.
 Kihallgatásunknak azonban semmi rossz
 következménye nem lett. Mikor elbocsá-
 tottunk, kértem az útleveletem, amelyet
 elvettek volt, mikor hazaérkeztem, mert
 miután azon minden országban, ahol jár-
 tam, a követség láttamozása rajta volt, sze-
 rettem volna megtartani, de legnagyobb
 sajnálatomra nem adták vissza.

1859-ben aztán mint számtanár kezdet-
 tem meg tanári működésemet a kolozs-

vári főgimnáziumban, s másodpap is let-
 tem az egyházközségben. Természetesen
 igyekeztem mindkét tisztemnek lelkiismer-
 tetesen megfelelni s csakhamar 1860-ban
 a nagy Széchenyi halálával, midőn mint-
 egy tüntetésül minden magyar templom-
 ban vasárnapról-vasárnapra gyász-istentisz-
 teletek tartattak s egyházközségünkben én
 bizattam meg az egyházi beszéd tartásá-
 val, mint lelkész oly jó hirnévre jutottam,
 hogy ezután nemcsak saját híveink, ha-
 nem más vallásúak is gyakran jöttek tem-
 plomainkba. Különbén ebben az időben nem
 lévén annyi tudományos és ismeretet
 terjesztő felolvasás, előadás, mint most,
 midőn elnyomattatásunkban a templom
 volt az a hely, ahová minden magyar
 ember az istentiszteletekre örömmel ment
 enyhületet és vigasztalást találni bújában
 és bánatában, ez a buzgóság csaknem
 természetes volt.

Féltreismert zsákmány.

Az i . . . főszolgabírónál muzsikált a
 Csicsa bandája. Az uraság a nagy-
 teremben ropta a táncot, a füstös képű
 had pedig az előszobában nyútte a
 vonóját, mert a táncoló sereg kiszori-
 totta őket a nagyteremből. Huzták min-
 den baj nélkül éjjelig. Akkor az uraság
 vacsorához ült, a cigányok pedig a
 rövid szünetet felhasználva, szénéztek,
 hogy mit lehet suba alatt a főbírótól
 elszállítani. Hát bizony az előszobában
 nem volt más, mint egy nagy szek-
 rény, mely — a brácsás kellő meg-
 állapítása szerint — nem tartalmazott
 egyebet több csomó poros iratnál.
 Arra pedig a cigánynak nincs szük-
 sége. A fogast is nélkülözheti a cigány-
 kunyhó. Fájt a cigánybanda szive,
 hogy üres kézzel kell távoznok és
 elkeseredésükben felnéztek — a szekrény
 tetejére.

A szekrény tetején ott álltak szép
 sorjában a kiürített boros üvegek. Tar-
 talmukat ki tudja mikor fogyasztották
 el a főbíró ur vendégei. A boros üve-
 gek feliratai (Badacsonyi, Szekszárdi,
 Tokaji) nagyon ingerelték a füstös
 zenész nad érzékeit és ezért Csicsa
 primás utasítására a cimbalmos szép
 halkan felkapaszkodott a brácsás hátára
 és nagy szakértelemmel végig mustrálta
 az üvegeket, hátha maradt valamelyik
 fenekén egy-két pohárra való borocska.
 Néz a cimbalmos oly meredten, hogy
 majd a szeme ugrott ki és egyszerre
 csak megakad a szeme egy Egri fel-
 írásu üvegen, mely félig volt vörös
 borral. Óvatosan magához veszi, le-
 szállva a brácsás válláról átadja a
 mennyei nektárt tartalmazó üveget a
 primásnak. A primás szakértő vizsla-
 szemekkel nézi végig a zsákmányt és
 szemöldökét összevonva emigyen szól:
 — Ezt biztosan a főbíró ur hajduja
 lopta el és dugta ide. Illó tehát, hogy
 megbüntessük a nyomorultat, ki a drága

jó főbíró urunkat is meg merete lopni. Megisszuk mi a bitang hajdu elől.

A szót tett követte. Csicsa bozontos bajuszát két felé törülve szájához emelte az üveget a banda tagjainak élénk figyelme közben. Huzott belőle egy jó nagyot. Már az első kortynál észre vette, hogy piros *suvickot* ivott, mellyel a hajdu a főbíró piros csizmáját szokta tisztítani. De nem akarta, hogy a banda kinevesse, megtörülte a szája szélét, miközben az üveget átadta a brácsásnak. A brácsás is huzott belőle egy jót, ránéz a Csicsára és szeméivel gyanusan pislogva így szól:

— Akozom a gyomrát annak a hajdunak, de jóval él!

A cimbalmos is nekifeküdt az üvegnek, jó nagyot kortyantott belőle, miközben a szemét ijedten a primásra meresztette. Nyelés után sóhajtott egyet és oda nyujtoita az üveget a bőgősnek. Az pedig olyan jó torku Fáraóivadék volt, hogy üresen sohasem adta vissza a kezébe került üveget. Szokásához hí maradt most is. Kiitta az üveg tartalmát az utolsó cseppig — becsületből. Nem akart szégyenben maradni. Az üveget ezek után szépen csendesen visszatették a helyére és szóltanul néztek pár percig egymásra. A csendet a bőgős zavarta meg, ki így szólt a primáshoz:

— Te Csicsa, a *suvickot* megittuk, nem ennénk most meg már rá egy kefet is?!

Sz. S.

SZERKESZTŐI ÜZENETEM

1. Gyógynövények ügyében tessék erre a címre írni: *Dr. Péter Béla igazgatótanár, Cluj-Kolozsvár, Calea Mănăstur 7, vagy: Gyógynövénykísérleti Állomás, Cluj-Kolozsvár, Gazdasági Akadémia.*

2. *Apróhirdetéseink tarifája:* Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 L. Legkisebb hirdetés 40 L. Állást keresők részére 20 szög 40 L. *Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 L.*

B. S. Gernyeszeg, Sz. L. Szabéd, özv. N. K.-né Mezőtőhá, T. L. Csikszentsimon, A. K. Gerendkeresztur, N. G. Aninoasa, R. G. Páva. K. K. Deményháza, L. J. Szilágypercse, V. S. Kerélszentipál, H. S. Szakas, Ö. A. Blirgezd, K. L. Fehéregyháza, N. Zs. Apatele, Z. K. Óvári, K. I. Nagyszalonta, F. I. Sznérváralja, Cs. J. Székelyudvarhely, D. M. Köpecz, K. Gy. Kelemenelke, K. G. Hadikfalva, B. A. Kézdilszentlélek, S. Gy. Erhatvan, H. P. Simonyifalva, K. K. Lisznyó, Sz. F. Nagyvarjas, V. A. Mezőpanit, R. I. Rézbánya.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

Egy előfizető. A küldött virág ugyan szintén ökörfarkkóróvirág, de nem a nagyvirágú, amely patikal célokra használható. Ökörfarkkóró ugyanis nálunk többféle faj terem, ezek közül vannak nagyvirágúak és apróvirágúak. A beküldött példány az apróvirágúak közül való. Csak azt az ökörfarkkórót érdemes gyűjteni, amelynek virágai nagyok. Ha a gyűjtendő

gyógynövényeket nem ismeri jól, akkor szerezzék meg alulírottak az Erdélyi Gazdasági Egylet által kiadott 54. számú füzetet, abban lerajzolva és ismertetve vannak a gyűjtendő növények és az is meg van ott mondva, hogy hogyan kell azokat szárlani. Az is benne van, hogy mire használják. Ez a füzet kapható a Mtnerva könyvkereskedésben Kolozsvárt 10 L-ért. Ha a gyűjtött növényeket értékesíteni akarja, akkor küldjön be egy kis mintát a gyógynövénykísérleti állomásra (Cluj, gazdasági akadémia), annak megemlézésével, hogy melyikből mennyi van készletben, ott azután megírják, hogy mit kaphat érte és hová küldje.

Dr. P. B.

Sz. Gy. és Társal Tasnád. A küldött minta a *mezei zsurló* vagyis kis *csikófórok*. Ezt kell gyűjteni és árnyékban megszárlani. hogy azután teának használhassuk, Ha nagyobb készletet összegyűjtöttek, akkor írják meg nekem, és én megírom, hogy azt hová küldjék el. Kg.-jáért 13 L-t fognak kapni. Dr. P. B.

M. M. Margitta. Ezüstszőrű és bécsi kék óriás nyul beszerzési forrásairól a „Fauna” kis házi állatokat tenyésztők egyesülete tud bővebb felvilágosítást adni. Ilyenfajta állami intézmény sajnos ma nincs. A „Fauna” egyesület címe: Cluj. Calea Măjilor 21. — B. B.-né Érmihályfalva. Mézet az Erdélyi Gazdasági Egyesületen kívül Cluj, Str. A. Mureşan (Attila-u.) 10, minden nagyobb csemege-kereskedés vesz. A gazdasági egyesület most 38—40 leit fizet a méz kilójáért. — M. M. Maroscap. Az agrártörvény alá nem eső földbirtokok haszonbérbe adhatók és vehetők. Román állampolgártól nyugodtan bérelhet kisebb földbirtokot, mert annak földje nem esik kisajátítás alá. — L. I. Csikkozmas. A sertések részére a főtt burgonya több tápértékkel bír, mint a nyers. Egyes vidékeken, különösen a volt Felsőmagyarországon a sertéseket kukorica helyett főtt burgonyával hizlalják elég szép eredménnyel. — K. M. Magyaró. Két sorsolás lesz. Az egyikben minden előfizetőnk résztvesz, kinek az előfizetése rendben van, a másikon pedig azok, akik új előfizetőköt szereztek. Mindkét húzás szeptember 1-én lesz. Ön mindkettőn részt vesz. D. M. Marosbogat. Reverend — tisztelendőt jelent.

Bérekzett és nyugtázni kért pénzek: L. A. Mezőcsán. A küldött 160 L-vel előfizetése. f. év dec. 31-ig rendezve. K. I. Dobra. 110 L-t javára írtuk. B. S. Zilah. Előfizetése a küldött 200 L. folyó évre rendben. Ezenkívül még 120 L. javára fenn áll. Z. S. Torda. 235 (rendben f. év dec. 31.). A. J. Nagykároly. 100 (rendben 1925. XII. 31.). A. G. Sándorhomok. 770 L. J. Margitta 100, S. S. Szaraberek 200. Székelyszentmihály községből: V. M. 100, P. E. 100, P. Zs. 245 L. Bencéd községből: P. Gy. 100, P. S. 100, M. S. 100, I. D. 210, id. B. S. 100, O. F. Kozmás 400, F. L. Erdőhegy 360, id. M. L. Alsócsernáton. 160 (rendben 1925. XII. 31.). S. M. Nagybánya 160, H. J. Szilágyosomlyó 315, A. G. Geges 100 (rendben 1925. XII. 31.). B. J., M. G. és M. L. Kézdialmás 300 (előfizetésük 1925. XII. 31-ig rendezve). S. H. S. Siklód 100 (rendben 1926. VII. 1.) P. J. Görgényzentimre 160 (rendben 1925. XII. 31.) B. I. Kálnok 200. B. M.-né Székelypetőfalva 100 (rendben 1926. I. 1.-ig.) ifj. J. S. Ditró 80 (rendben 1925. XII. 31.-ig.) K. S. Korond 100 (rendben 1925. XII. 31.) P. G. Patakfalva 600, Z. F. Lippa 100, S. A. Bágyon 30 L.

B. D. *Katona-dal* című verse tetszik nekünk, azonban egy pár olyan sor van benne, ami a közlést megakadályozza. Kérjük, küldjön még be szerzeményeiből, hátha tudunk válogatni belőlük. — L. J. Versel nem kerültek bíráló asztalunkra, sziveskedjék még egyszer beküldeni. — A. F. Kolozs. A motoros cséplőgéptulajdonosok részére csakugyan kiutalt a miniszterium 6 lel 50 banis kg.-ként áron benzint. A benzintért a petroleumfiumlító gyárakhoz lehet fordulni. Ami a másék

kérdést illeti, arra illetékes helyen azt a választ kaptuk, hogy a motorok felülvizsgálása nem tűzbiztonsági szempontból történt, a 120 L. motorvizsgálati díjat miniszteri rendelet írta elő. A községbell motoros cséplés is megtiltható, illetve szabályozható, ha erre a hatóság elég okot lát. — L. S. G. Flia a cavaleria trupa cu schimbnél teljesít katonai szolgálatot, hol a szolgálattól idő törvény szerint az első évben márciusi bevonulással négy hónap, a második évben októberi bevonulással egy hónap és a harmadik évben három heti fegyvergyakorlat. Bizonyos esetekben egyeseket tovább is ott tartanak, de ennek okáról csak az illetékes katonai parancsnokság adhat felvilágosítást. Az e célra vett lovat három évig kell tartani.

Ingyen kapja meg idej naptárunkat, ha két új előfizetőt szerez!

Apróhirdetéseik.

Dr. Szőnyi orvos, specialista belgyógyász és fogorvos rendel kedden és csütörtökön délután 4—6 ig és szombaton délelőtt 9—1-ig Kovásznán, Fő tér. Egyébként naponta 9—1-ig a szombati napot kivéve Kézdivásárhelyen. Tisztelettel: Dr. Szőnyi György.

Karácsonyfalvai Fogy. Szövetkezet boltkezelőt keres, legkésőbb f. év okt. elsejére. Fizetése havi 300 Lei fix és a brutto forgalom 4 %-a, lakás, fűtés, világítás. A szövetkezet évi forgalma 600.000 Lei, mely millió Leire könnyen fokozható. Ovadékkal 30.000 Lei készpénz vagy megfelelő ingatlan birtokosíték megkivántatik. Pályázatok a Szövetkezet igazgatósága címére Craciunel p. u. Ocland. Jud. Odorheiu küldendők.

Intéző, családost, józan, szorgalmas, vizsgázott gazdasági nagyobb szőlőbirtok kezelésére ajánkozik. Állást bármikor elfoglalhat. Ajánlatokat „Intéző” jellegre a kiadóhivatalba kérünk.

„Amper”

Géptulajdonos: Székelyhely Géza. Általános műszaki vállalat.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 29.

Vállal mindennemű villamos és vízmunkálatot, valamint villamos gépjavításokat. Önműködő csengő-reduktor egyedüli árusítója.

Költségvetés díjmentes.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS

A kladésért felel:
PETRES KÁLMÁN
kladéshivatali igazgató.